

ВІДГУК ОФІЦІЙНОГО ОПОНЕНТА

Алфьорової Зої Іванівни, доктора мистецтвознавства, професора, завідуючої кафедри Методологій крос-культурних практик та професора кафедри Аудіовізуального мистецтва Харківської державної академії дизайну і мистецтв на дисертацію Чанга Цзе «Вплив китайської театральної культури на національний кінематограф», подану до захисту на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 021 Аудіовізуальне мистецтво і виробництво галузь знань 02 Культура і мистецтво.

1. Актуальність теми дослідження.

В ситуації, коли процеси дисипації та конвергенції одночасно спостерігаються як певні наслідки глобалізації світової культури та її складових, збереження міжвидових зв'язків в царині мистецтва постає як не тільки цікава теоретична проблема, але цілком практичне завдання професійної спільноти та національних суспільств. Актуалізація звернення Чанга Цзе до зв'язків кінематографії із традиційною культурою Китаю, зокрема зі сценічним мистецтвом, постає в цьому сенсі як об'єктивна та цілком доцільна. І мова йде не тільки про запозичення театральних технік, прийомів кіногалуззю, а саме про пошук механізмів трансляції національних духовних цінностей у добу, коли існує реальна загроза розмиття цих ціннісних комплексів. Мистецтвознавчому дискурсу як Китаю, так і України не вистачає системних досліджень таких міжвидових зв'язків, які, до речі, заповнюють певні лакуни в осмисленні морфогенезису багатьох сучасних художніх форм.

2. Наукова новизна результатів дисертації.

Дослідження здобувачем впливу як драматичних театральних жанрів наньсі та цзацзюй, так і різновидів китайської опери (пекінської, кантонської, хенанської, шаосінської та хуанмей), впливу даосько-конфуціанських і чань-буддистських вірувань, сюжетів, церемоніалу, етичних правил на китайський кінематограф, визначає наукову новизну зазначеної дисертації. В дисертації також обгрунтовано унікальність

феномену кінотеатральної пластичності китайського мистецтва. Окрім цього цікавою є характеристика ідейно-тематичних трансформацій традиційних ментальних установок за доби маоїзму (1949-1978 рр.) та у пореформенному Китаї (з кінця 1970-х рр. по теперішній час), які були віддзеркалені у змінах міжвидових зв'язків між китайським сценічним мистецтвом та кінематографом КНР, Тайваню та Гонконгу.

3. Теоретичне і практичне значення результатів дисертації.

Теоретичне значення результатів дисертації полягає у зверненні до цікавої і малодослідженої проблеми взаємовпливів між театральним та кінематографічним мистецтвами. Продовження дослідження унікальності феномену кінотеатральної пластичності китайського мистецтва як стрижня національної культурної спадщини є вагомим внеском в теорію мистецтва. Практичне значення роботи полягає в тому, що її результати можуть бути використані в педагогічному процесі у викладанні профільних навчальних дисциплін з зазначеної спеціальності, а також навчальних дисциплін варіативного циклу, зміст яких орієнтований на підготовку фахівців зі сценічного мистецтва, акторів кіно, продюсерів та режисерів кіно, фахівців з іншого аудіовізуального контенту, в якому присутні взаємовпливи сценічного мистецтва та кінематографу.

4. Наукова обґрунтованість результатів дослідження, наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації.

Наукова обґрунтованість основних положень і висновків дисертації обумовлена широким використанням фактологічного матеріалу для аналізу, ґрунтовністю історіографічного аналізу наявних джерел, доведеністю висунутих в дослідженні положень, самостійністю виконання дослідження.

5. Рівень виконання поставленого наукового завдання та оволодіння здобувачем методологією наукової діяльності.

Обрані методи дослідження відповідають поставленій меті, є доволі логічними та доречними. Використання зазначених методів дослідження дозволило досягти мети та виконати дослідницькі завдання в повному обсязі.

6. Апробація результатів дисертації. Повнота викладу основних результатів дисертації у наукових публікаціях.

Наведені результати дисертаційного дослідження підтверджені 11-ма одноосібними науковими публікаціями (3 статті у фахових виданнях, затверджених МОН України за напрямом «мистецтвознавство» та включених до науково-метричних баз, 1 стаття в зарубіжному періодичному виданні (Німеччина). Оприлюднення цих результатів в 7 публікаціях апробаційного характеру виявляють повноту їх викладу.

7. Структура та зміст дисертації, її самостійність, завершеність, відповідність вимогам щодо оформлення й обсягу.

Структура дисертації є логічною та обумовлена її метою та дослідницькими завданнями. Робота складається з трьох розділів та шести підрозділів. У висновках підбиваються підсумки дослідження. Висновки дисертаційного дослідження підтверджують наведені аргументи, свідчать про досягнення поставленої в дослідженні мети. Після висновків наведено список використаних джерел і додатки (фільмографія).

8. Дотримання академічної доброчесності у дисертації та наукових публікаціях. Відсутність (наявність) академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації.

Текст дисертації успішно пройшов відповідну перевірку, порушень академічної доброчесності не виявлено. Таким чином, наукові результати, викладені в дисертаційній роботі, повністю висвітлені у наукових публікаціях здобувача та відповідають вимогам п. 8-9 «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44.

9. Дискусійні положення та зауваження до дисертації.

1. В дисертації досліджено засоби художньої виразності старовинних жанрів сценічного мистецтва південної та юанської драм (наньсі та цзацзюй) у контексті їхньої екранної інтерпретації. Поясніть, в яких жанрах

китайського кінематографу використовуються засоби виразності наньсі та цзацзюй?

2. Фільм-опера як специфічна художня форма в китайському кінематографі став певним підсумком взаємодії між сценічним мистецтвом країни та кіногалуззю. Яким чином регіональні різновиди китайського сценічного мистецтва урізноманітнили різновиди фільмів-опер в сучасному Китаї?

3. Яким чином традиційні сценічні ампула трансформуються в сучасному кінематографі Китаю?

4. В якості побажання автору дисертаційного дослідження можна порекомендувати більш структуровано формувати висновки до розділів дисертаційного дослідження.

10. Загальний висновок і оцінка дисертації.

Дисертація Чанга Цзе «Вплив китайської театральної культури на національний кінематограф» є актуальним, самостійним та завершеним дослідженням, виконаним на високому науковому рівні відповідно до вимог «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44 (зі змінами), а її авторка заслуговує на присудження ступеня доктора філософії за спеціальністю 021 Аудіовізуальне мистецтво і виробництво, галузь знань 02 Культура і мистецтво.

Офіційний опонент:

доктор мистецтвознавства, професор,
завідувач кафедри методологій
крос-культурних практик, професор
кафедри аудіовізуального мистецтва
Харківського державного університету
дизайну і мистецтв

З. І. Алфьорова